Zaaknr. : 18.B0138/18.ZK02970
Kenmerk : 18IT030973
Barcode :

Nationale en regionale waterkwaliteitsanalyses (ledenbrief Unie)

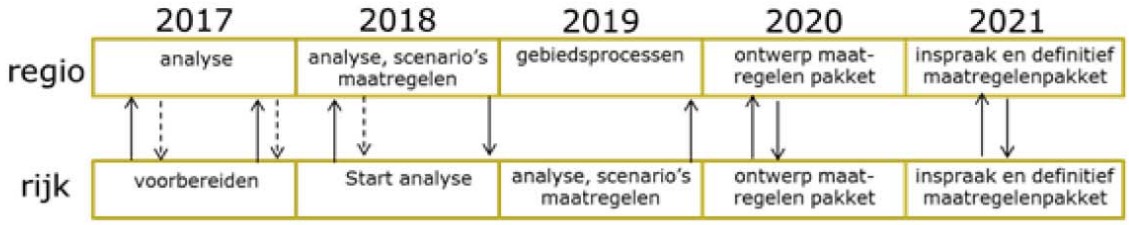
Mededeling voor het algemeen bestuur van 11 juli 2018

Portefeuillehouder:	C.A.M. de Jong
Beleidsveldbeheerder:	Arthur Meuleman

Datum: 23 mei 2018
Naam schrijver: Leo Santbergen

Waterkwaliteitsanalyses voor effectieve maatregelen
In de ledenbrief van 7 mei 2018 vraagt de Unie van Waterschappen speciale aandacht voor de inzet van waterschappen bij de regionale waterkwaliteitsanalyses. De resultaten van de regionale analyses zijn belangrijke input voor de nationale waterkwaliteitsanalyse. Met de regionale analyses kunnen waterschappen zo een sleutelpositie innemen en hebben ze een instrument in handen voor beïnvloeding van beleidskeuzes ter verbetering van de waterkwaliteit van al het oppervlakte- en grondwater in Nederland.

In januari 2016 publiceerde het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) de beleidsstudie 'Waterkwaliteit nu en in de toekomst. Eindrapport ex ante evaluatie van de Nederlandse plannen voor de Kaderrichtlijn Water'. Die nationale analyse kwam voor de regionale waterbeheerders te laat in het proces van het samenstellen van de KRW-maatregelpakketten voor de vigerende waterbeheerplannen. Het rapport heeft toen zeer beperkt invloed gehad op de gemaakte beleidskeuzes. Daarom heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat in 2017 opdracht gegeven aan het PBL om al in 2018-2019 een nieuwe nationale analyse en ex ante evaluatie van het waterkwaliteitsbeleid uit te voeren. De regionale analyses van de stroomgebiedsoverleggen voor Rijn, Maas, Schelde en Eems en de watersysteemanalyses van de waterschappen leveren belangrijke informatie voor deze nationale analyse en omgekeerd. Zie figuur 1 voor de planning en samenhang van de nationale en regionale analyses.

Figuur 1. Planning nationale en regionale waterkwaliteitsanalyses.

Doel van de nationale en regionale analyses is het selecteren van de meest effectieve maatregelen voor het uiterlijk in 2027 bereiken van de doelen van de Kaderrichtlijn Water. Het betreft een afspraak uit de intentieverklaring 'Delta-aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater'. Inzet van de analyses is een gezamenlijke, eenduidige feitenbasis voor rijk, regio en maatschappelijke actoren als eerste fase van de gebiedsprocessen voor het opstellen van de derde generatie stroomgebiedbeheerplannen/waterbeheerplannen (periode 2022-2027) en het 7e Nitraat Actieprogramma (periode 2022-2025).

Aandachtspunten waterschappen
In de ledenbrief van 7 mei 2018 noemt de Unie van Waterschappen drie aandachtspunten:
1. Zorgen dat alle probleemstoffen worden getackeld.
2. Zowel de KRW-waterlichamen als de overige wateren beschouwen.
3. Stimuleren dat ook alle technisch uitvoerbare maatregelen van andere partijen worden meegenomen.

Waterschap Brabantse Delta geeft als volgt invulling aan deze aandachtspunten:
Ad 1. Samen met partners in de Maas en Schelde stroomgebiedsverbanden voert het waterschap regionale bronnenanalyses uit voor probleemstoffen. Het gaat dan om nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen

en zware metalen en nieuwe stoffen. Medicijnresten zijn onderwerp van de zogeheten hotspotanalyses; het waterschap participeert hiervoor in het project Schone Maaswaterketen. Voor microplastics wordt onder regie van het Rijk een ketenaanpak uitgewerkt. Een eerste stap hierin is de ontwikkeling van analysemethodieken, en onderzoek naar bronnen, routes en effecten.

Ad 2. In de KRW-watersysteemanalyses brengt het waterschap alle relevante, beschikbare gebiedskennis, waaronder meetgegevens van het waterkwaliteitsmeetnet voor KRW-waterlichamen en overige wateren, samen. Naast probleemstoffen worden ook de inrichting, het beheer en onderhoud van watersystemen onder de loep genomen. In de analyses ligt de primaire focus van het waterschap op de (on)mogelijkheden voor het kunnen realiseren van de waterkwaliteitsdoelstellingen in de KRW-waterlichamen. Voor het analyseren van de effectiviteit van maatregelen hanteren we de stroomgebiedbenadering: welke maatregelen kunnen we het beste waar uitvoeren voor een zo groot mogelijk KRW doelbereik. Zo kunnen bijvoorbeeld maatregelen uit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer worden getroffen in overige wateren (o.a. kleinere bovenlopen en poldersloten) die uitmonden in de hoofdwaterlopen (KRW waterlichamen). Gezien de urgentie en de resultaatsverplichting ligt de primaire focus in de watersysteemanalyses op het doelbereik in de KRW-waterlichamen; ze zijn niet bedoeld voor een analyse van alle overige wateren.
Voor de overige wateren hebben de Brabantse waterschappen samen met de provincie Noord-Brabant waterkwaliteitsdoelen afgeleid conform de KRW-systematiek. Deze doelen zijn verankerd in het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2016-2021. Conform bestuurlijke afspraak worden deze doelen in 2018 geëvalueerd. Zodra de evaluatie is afgerond zullen de bevindingen met het algemeen bestuur worden gedeeld. Wet- en regelgeving, bijvoorbeeld voor vergunningverlening en handhaving zijn van toepassing op zowel de KRW-waterlichamen als de overige wateren. Onderdeel van de overige wateren zijn veel vennen en wielen waaraan de provincie de functie ‘waternatuur’ heeft gegeven. De provincie werkt met terreinbeheerders en het waterschap aan een toename van het aantal vennen en wielen met een goede toestand. Het waterschap werkt tenslotte met gemeenten en andere partijen aan de bestrijding van de blauwalgproblematiek in een aantal stagnante, geïsoleerde (stads)wateren.

Ad 3. De KRW-watersysteemanalyses zijn onderdeel van de gebiedsprocessen met diverse partners. Deze processen hebben tot doel samenhangende pakketten van maatregelen overeen te komen. Het gaat daarbij om doelmatige combinaties van investeringen voor diverse waterthema’s , de klimaatagenda en slimme combinaties met ruimtelijke ontwikkelingen. In de rol van uitnodigende, versterkende waterbeheerder stimuleert het waterschap hierbij andere partners aan om zelfstandig of samen met het waterschap maatregelen te treffen.

Planning

Door ervoor te zorgen dat de relevante onderwerpen adequaat in de regionale analyses (en daarmee in de nationale analyse) worden uitgewerkt leggen de huidige waterschapbesturen een belangrijke basis voor de te maken beleidskeuzes door de nieuwe besturen na de verkiezingen van maart 2019.
De watersysteemanalyses van de waterschappen vallen onder de regionale analyses. Voor ons waterschap geldt een ‘integrale’ benadering van de analyses en de gebiedsprocessen. Dat wil zeggen, voor elk KRW-waterlichaam voeren we een analyse uit met inbreng van verschillende partners. Die analyses zijn de basis voor de volgende fase in de gebiedsprocessen waarin effectieve, doelmatige maatregelen worden besproken en geselecteerd. Voor de waterlichamen met een landsgrensoverschrijdend karakter vindt afstemming plaats met de (analyses en gebiedsprocessen van) Vlaamse partners. Waar mogelijk organiseren we een Vlaams-Nederlands gebiedsproces naar voorbeeld van het Integraal Project Merkske.

In juli 2019 levert het PBL de nationale analyse op. De resultaten ervan kunnen worden gebruikt in de regionale gebiedsprocessen. Doordat er periodiek en iteratief afstemming plaatsvindt over de nationale en regionale analyses komen concept resultaten al eerder beschikbaar voor de gebiedsprocessen. In 2019 worden ook de laatste 6 watersysteemanalyses uitgevoerd voor ons waterschap. Na afronding daarvan wordt in de tweede helft van 2019 een bestuurlijk voorstel opgesteld voor de concept doelen en maatregelen voor de stroomgebieden van alle 25 KRW-waterlichamen in het beheergebied van het waterschap. In 2020 kan het waterkwaliteits-maatregelpakket voor de periode 2022-2027 dan verder worden uitgewerkt en opgenomen in het ontwerp Waterbeheerplan 2022-2027, waar nodig in samenspraak met andere partijen. Eind 2020 zal het ontwerp waterbeheerplan (conform de vereisten van de Omgevingswet) in de inspraak worden gebracht. Uiterlijk in december 2021 wordt het nieuwe Waterbeheerplan 2022-2027 dan vastgesteld.

In de vergadering van 28 november 2018 wordt een tussenstand gepresenteerd van de resultaten van de KRW-watersysteemanalyses, de nationale analyse en de stroomgebiedsanalyses voor Maas en Schelde. Het algemeen bestuur kan dan aandachtspunten meegeven voor de nationale analyse van scenario’s en maatregelen en de resterende KRW-watersysteemanalyses in 2019.

Bijlagen bij deze mededeling:
- 18IN012704: Ledenbrief Unie van Waterschappen van 7 mei 2018
- 18IN012705: Bijlage bij de ledenbrief van de Unie van Waterschappen.